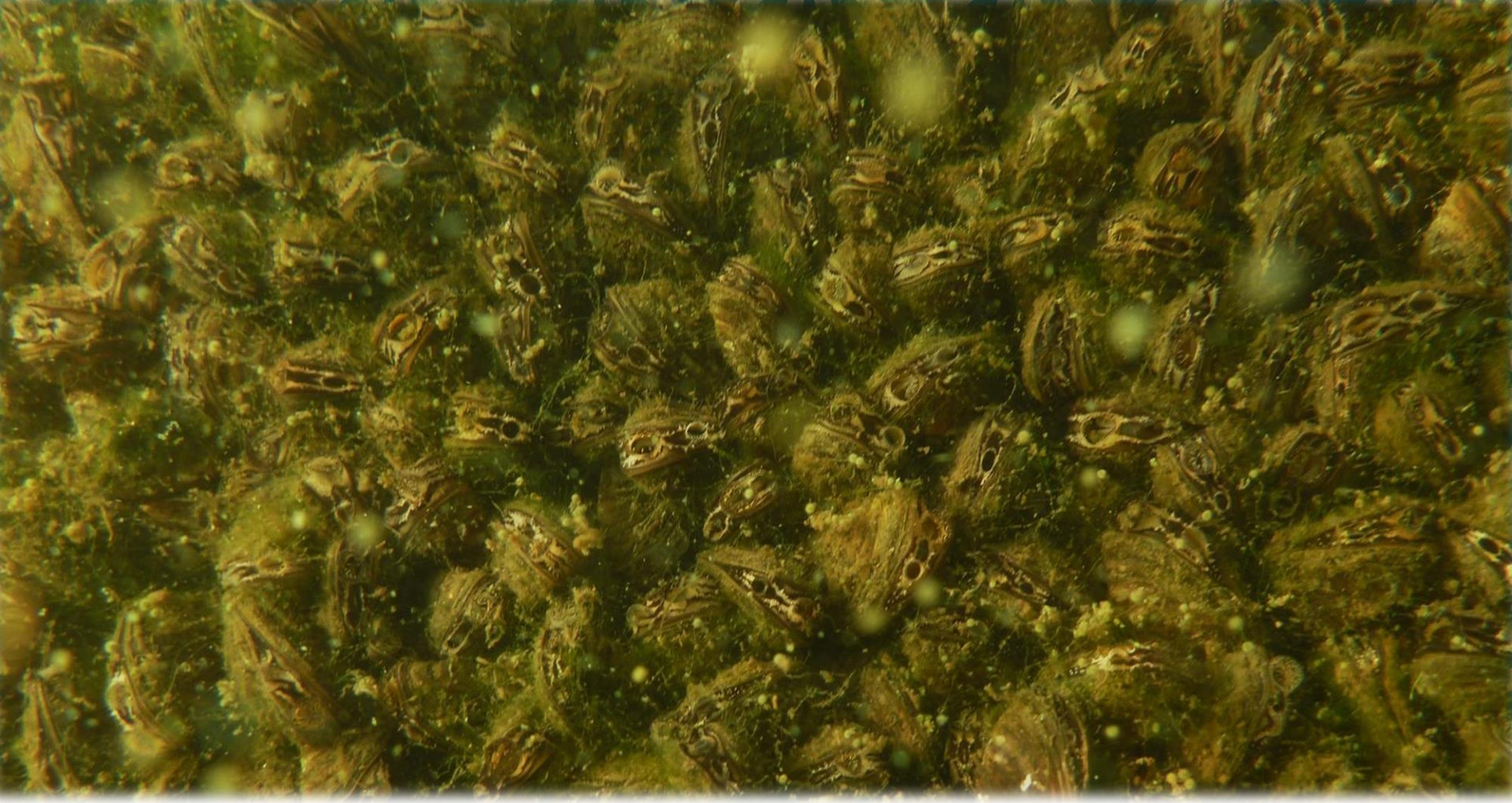

FRÄMMANDE ARTER

VANDRARMUSSLAN

Vätternvårdsförbundet

Foto: Erik Årnfelt

Visa alla (3)

Vandrarmusslan får allt starkare fäste

Den rakbladsvassa vandrarmusslan som upptäcktes i de östgötska sjöarna Glan och Roxen förra året har nu kraftigt ökat i antal.

VÄNERNS
vattenvårdsförbund

Vätternvårdsförbundet

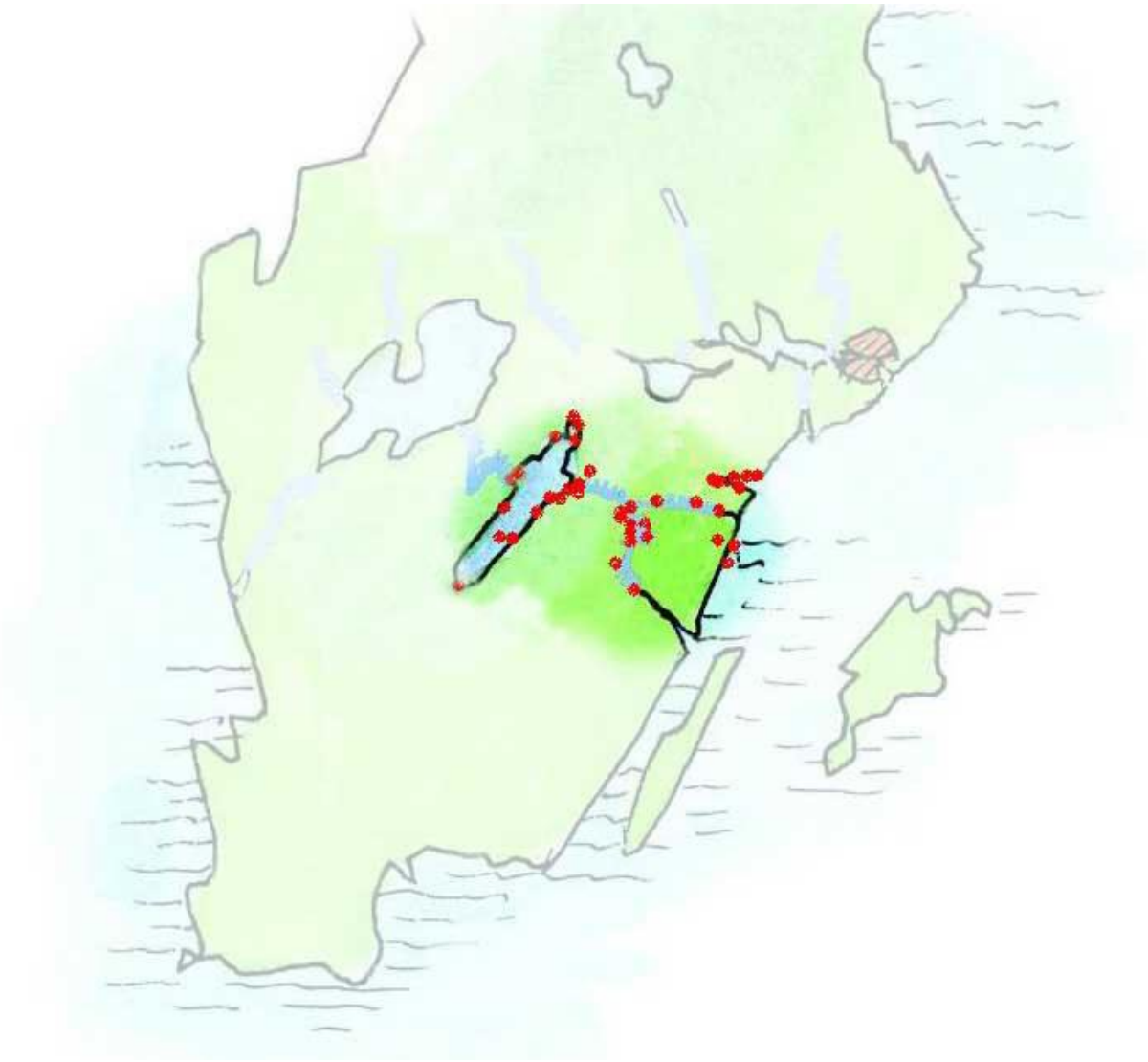

VÄTTERNVÅRDSFÖRBUNDET

- Bildat 1957 pga försämrad vattenkvalitet
- Ca 50 medlemmar:
  Kommuner, Länsstyrelserna, företag, föreningar mm
- Ingen myndighet!

Vad vi gör:

- Miljöövervakning: Hur mår Vättern?
  -> Provtagning och faktainhämtning
- Dokumentation/Rapporter/Planer…
- Initiera åtgärder/påkalla behov
- Bevaka Vätterns intressen

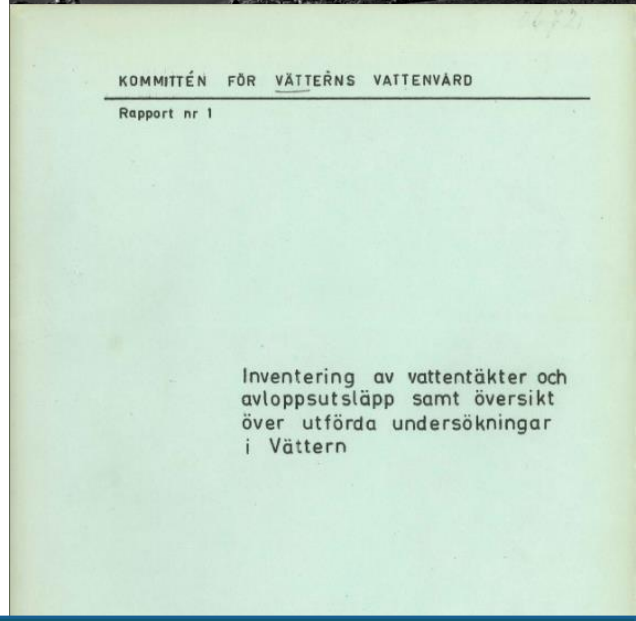

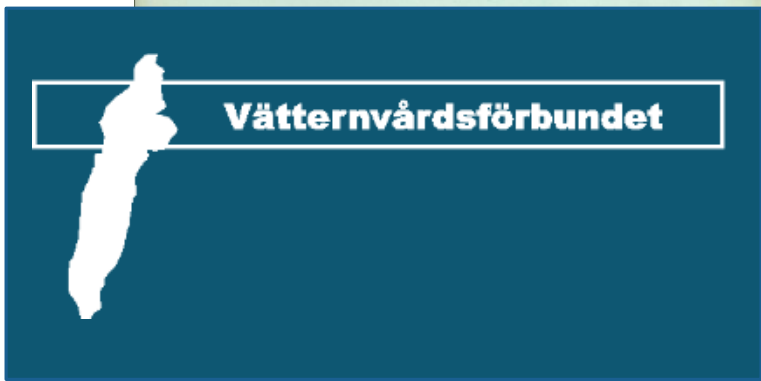

VÄTTERNS UTMANINGAR

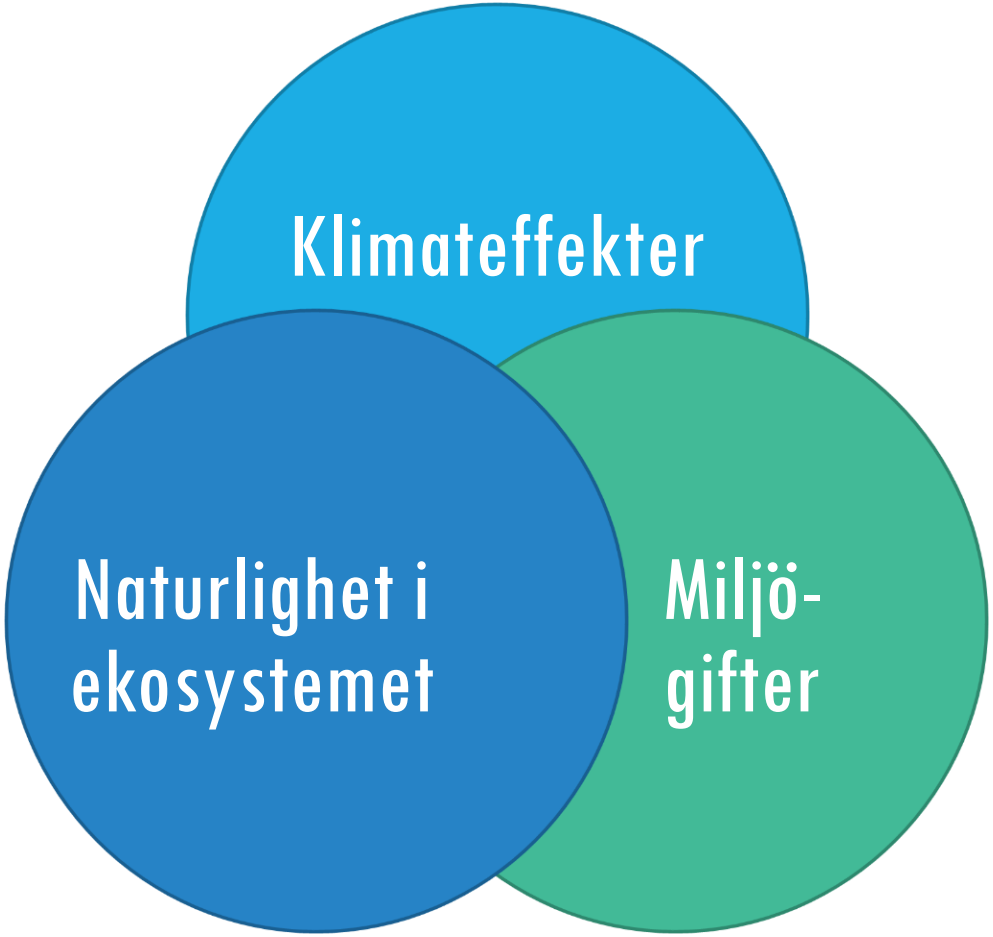

VAD ÄR INVASIVA & FRÄMMANDE ARTER?

Främmande:

Har spridits **med människans hjälp** utanför sitt naturliga utbredningsområde

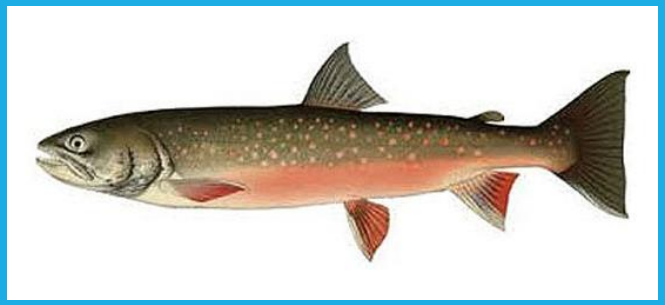

VAD ÄR INVASIVA & FRÄMMANDE ARTER?

Främmande:

Har spridits **med människans hjälp** utanför sitt naturliga utbredningsområde

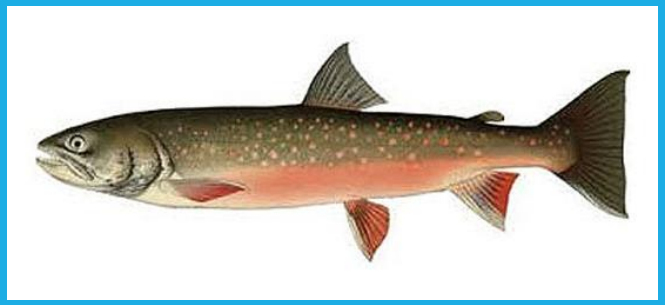

Invasiva:

Främmande arter som påverkar ekosystemet negativt **och hotar den biologiska mångfalden**

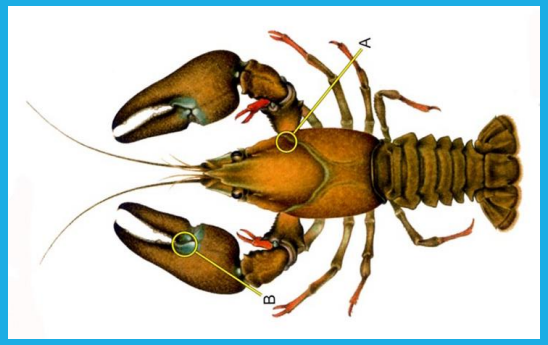

VAD ÄR INVASIVA & FRÄMMANDE ARTER?

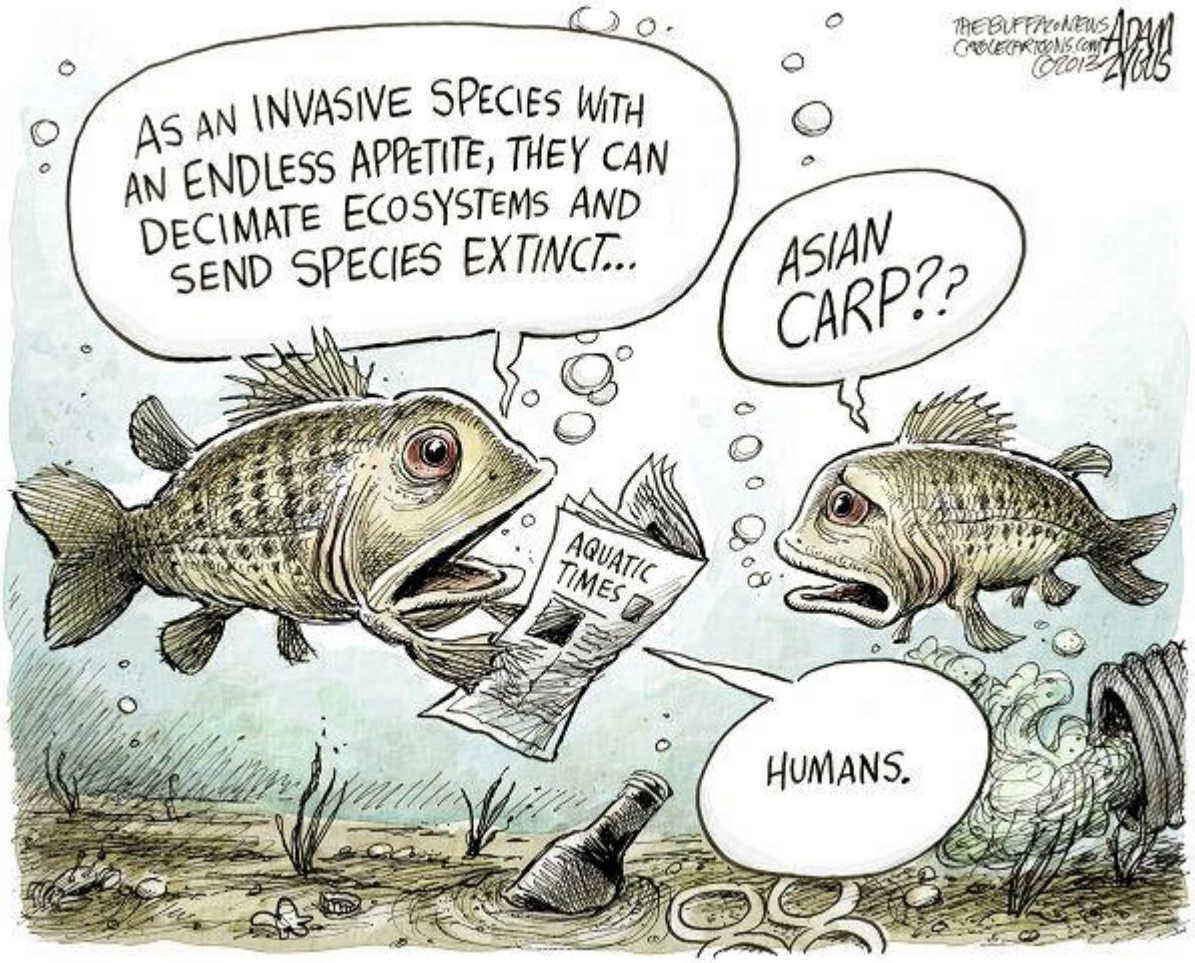

PÅVERKAN PÅ EKOSYSTEMET

Konkurrens med inhemska arter

Hybridisering med nära besläktade arter

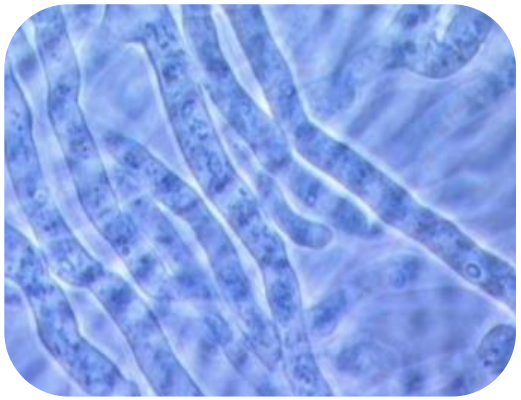

Patogener

Förändrad habitat

EU-LISTA FRÄMMANDE INVASIVA ARTER

49 plus 9 arter med unionsbetydelse

Av de förekommer 13 + 1 i Sverige

Förbjud att:

- byta
- odla
- föda upp
- transportera
- använda
- hålla

EU-listade invasiva främmande djurarter

FRÄMMANDE ARTER I VÄTTERN

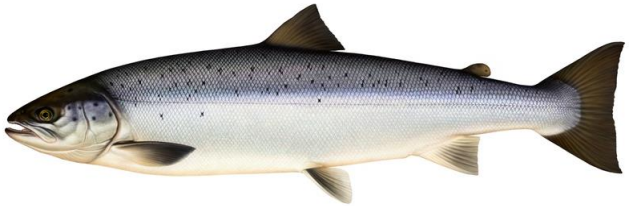

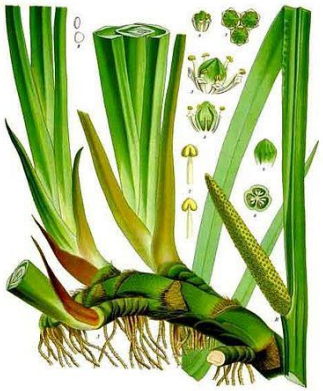

INVASIVA (?) ARTER I VÄTTERN

Foto: Erik Årnfelt

Visa alla (3)

Vandrarmusslan får allt starkare fäste

Den rakbladsvassa vandrarmusslan som upptäcktes i de östgötska sjöarna Glan och Roxen förra året har nu kraftigt ökat i antal.

BIOLOGIN

00:00:00
uren min sec

01:00:00
uren min sec
NIOO-KNAW © 2016

BIOLOGIN

HOT: EKOSYSTEM

- konkurrens med inhemska musselarter om föda och plats
- konkurrens med andra växtplanktonätare
- växer på musslor, kräftor mm
- bioackumulera vissa miljögifter

Crayfish covered with zebra mussels.

HOT: EKOSYSTEMTJÄNSTER

- växer på vattenintag, båtar, slussporter mm
- reducerad fiske
- badovänlig
- klart vatten

Zebra Mussel Life Cycle

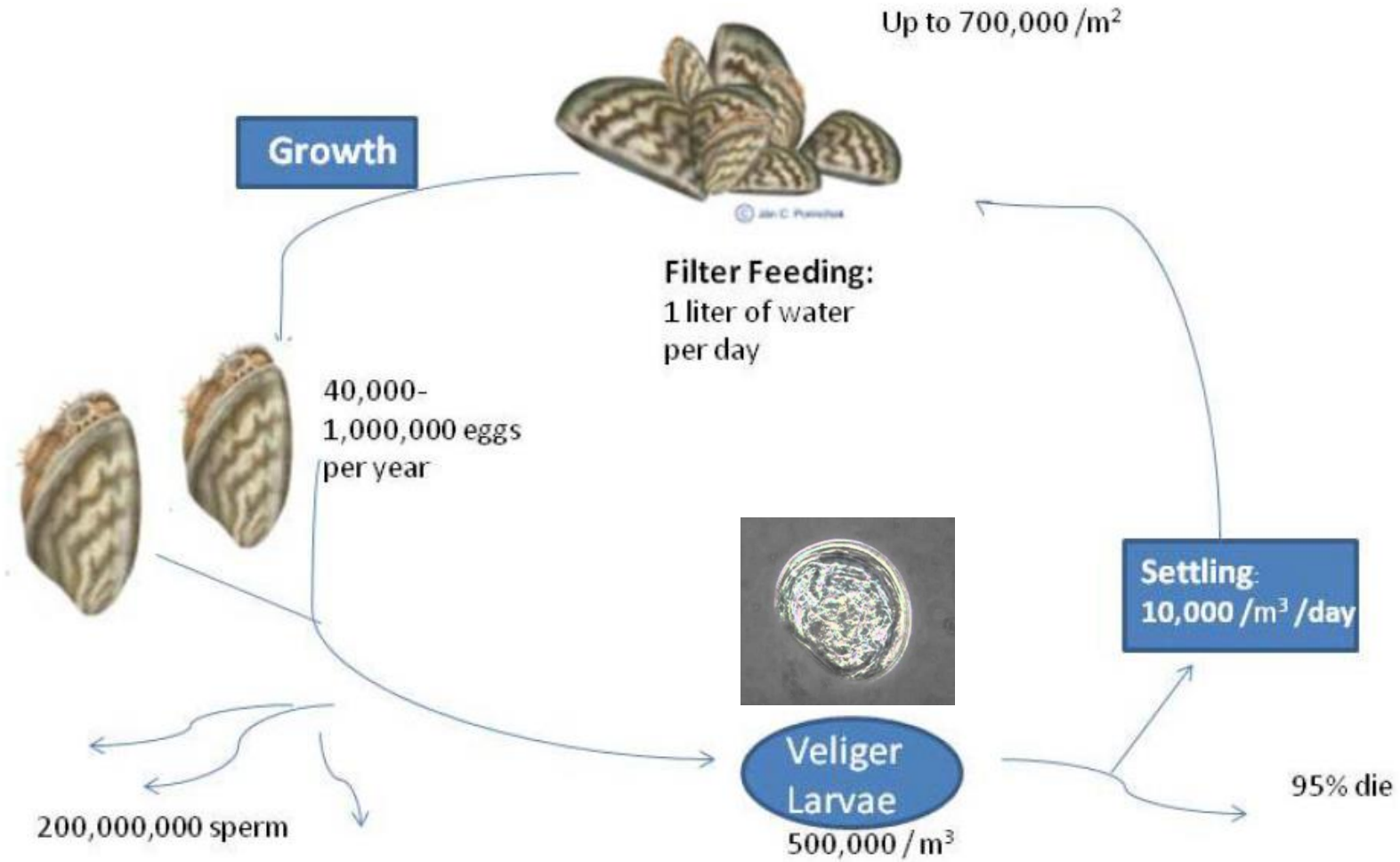

SPRIDNING

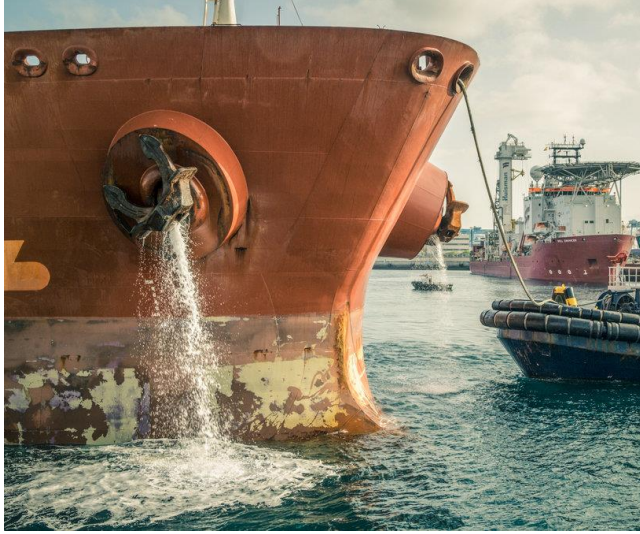

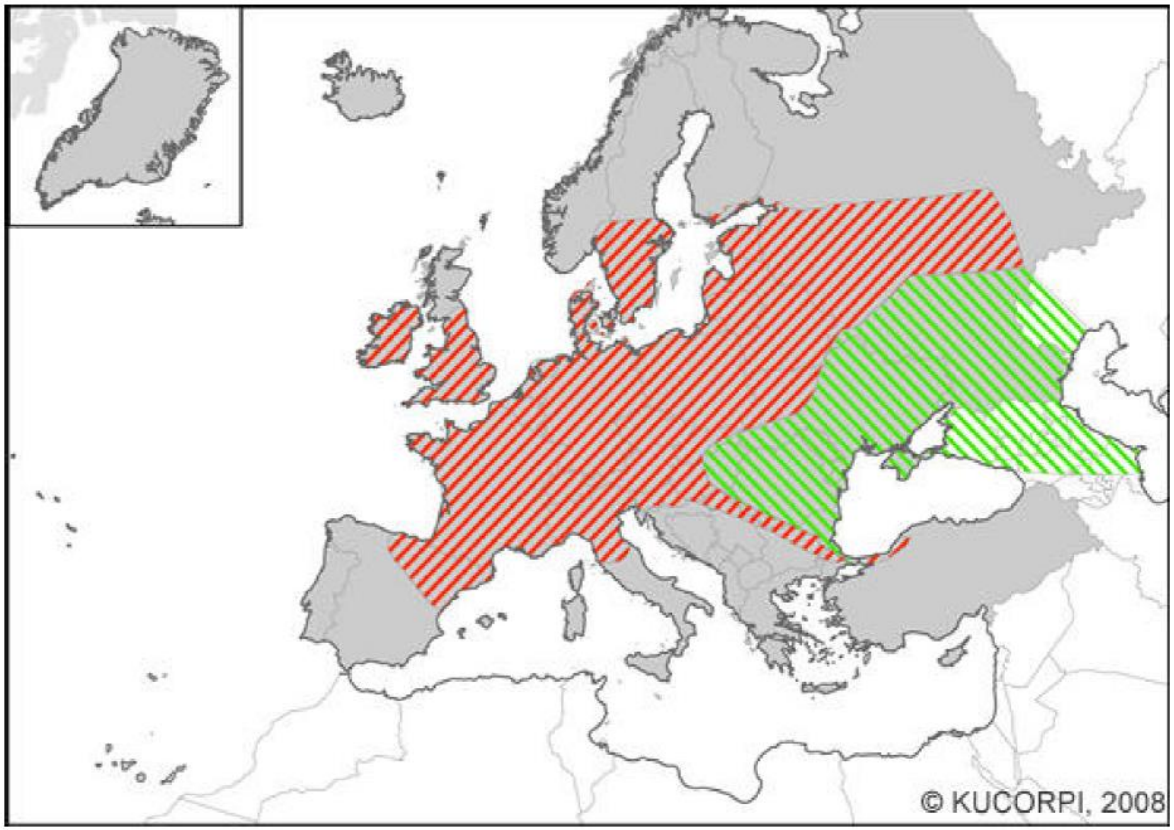

Legend

	Known in country		Known in CGRS square		Known in sea
	Native in country		Native in CGRS square		Assumed native range

1. Vandrarmusslan tros komma med ballastvatten till **Stockholm** tidigt 1920-tal

2. Arten sprider sig snabbt in i **Mälaren** och upp i **Hjälmaren**, **Ekoln** m fl sjöar.

3. 2013 upptäcks arten i sjöarna **Glan** och **Roxen** (2012 finns belägg från **Bråviken**)

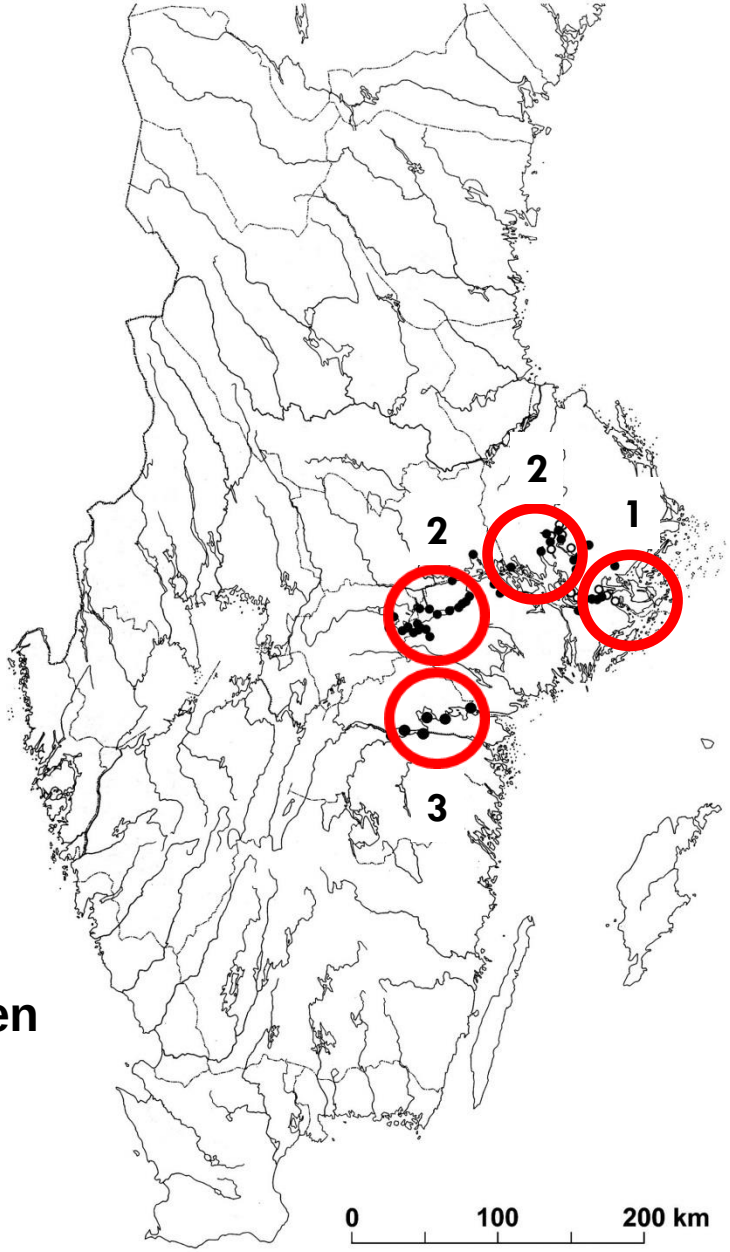

Vandrarmussla. Känd utbredning i Motala ström och Bråviken

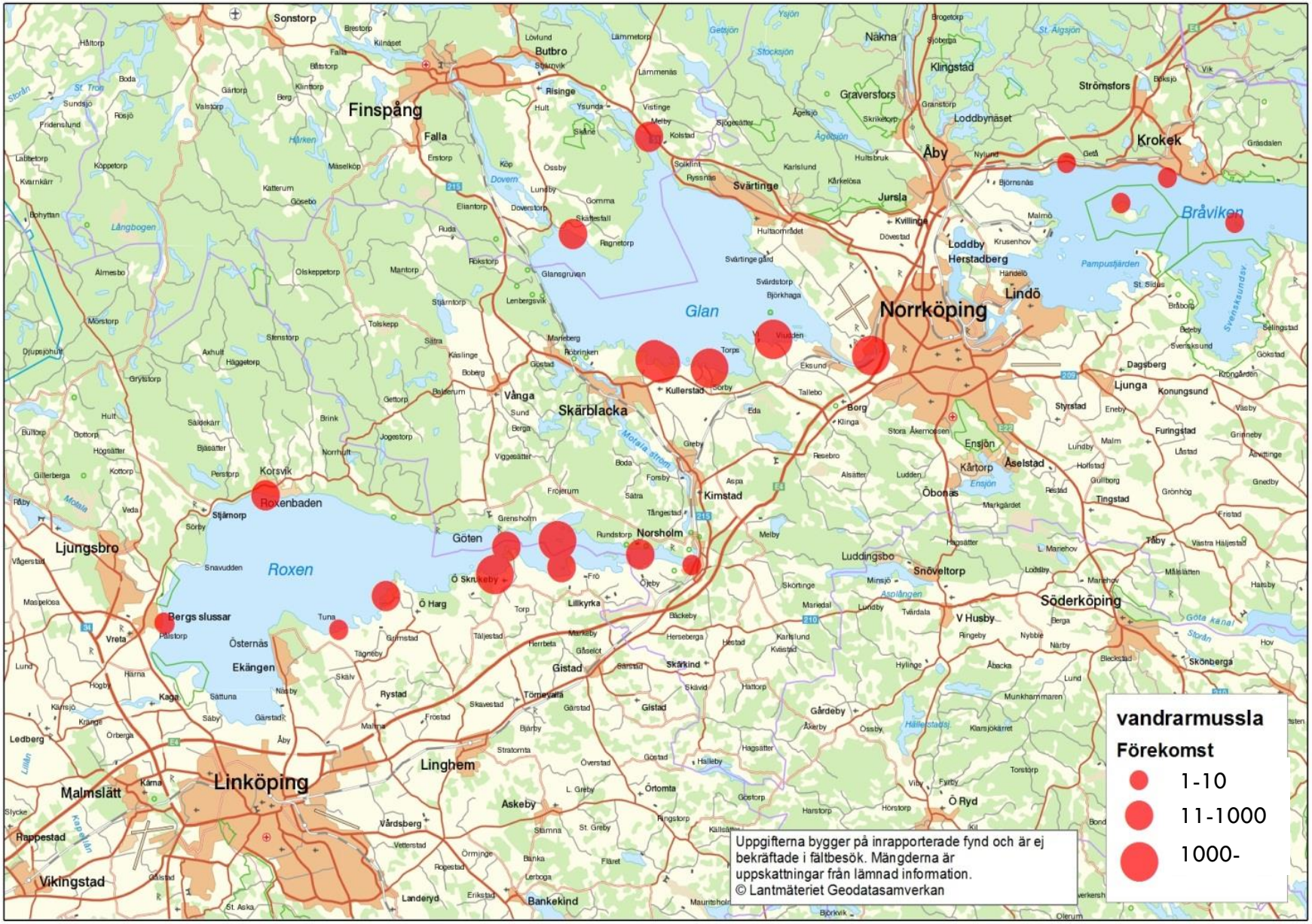

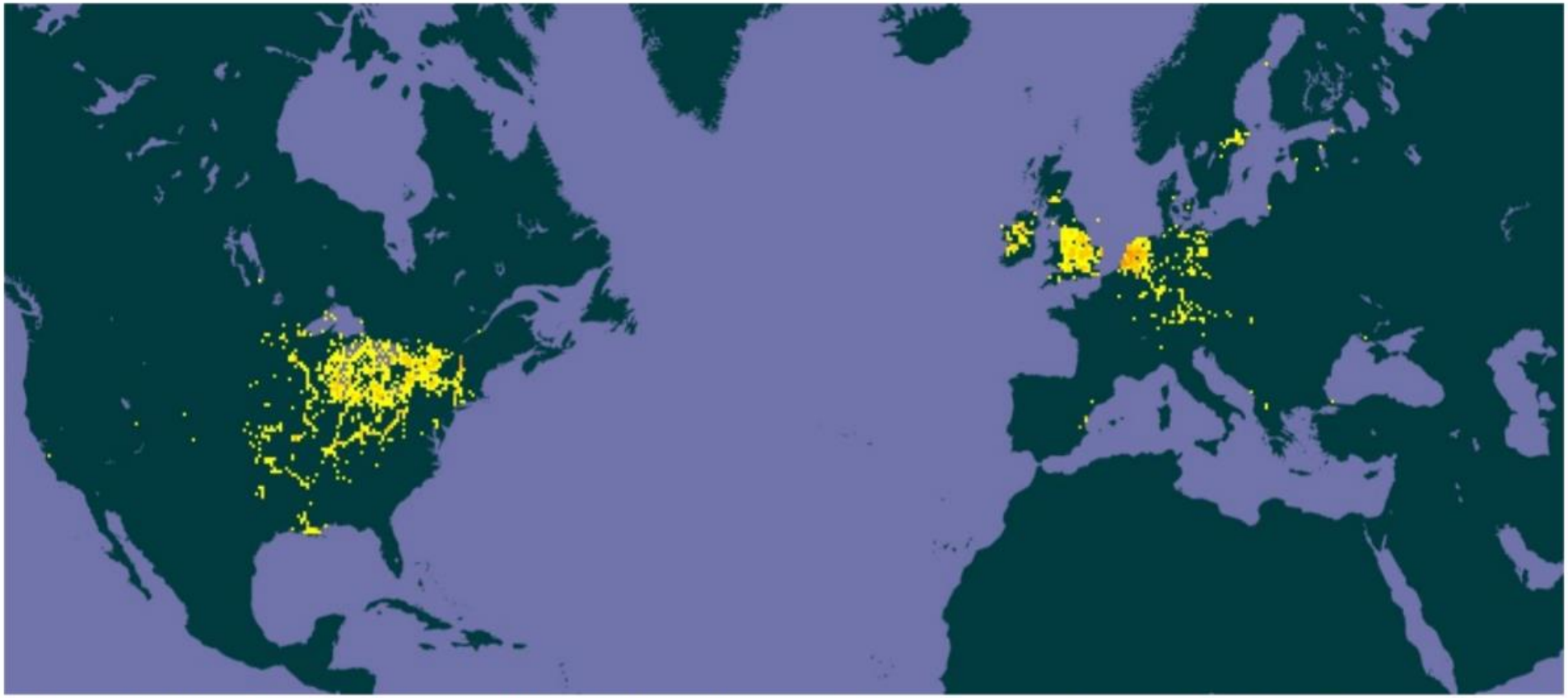

Figure 1. Map showing the worldwide distribution of *Dreissena polymorpha*. Map from GBIF (2015).

PRESSMEDDELANDE 2018-08-01

Många saknar kunskap om problemet med invasiva främmande arter

En ny undersökning visar att 6 av 10 svenskar inte är medvetna om att invasiva främmande arter är ett miljöproblem. Få vet att de själva kan bidra för att minska spridningen av invasiva främmande arter.

HUR FÖRHINDRAR MAN SPRIDNINGEN?

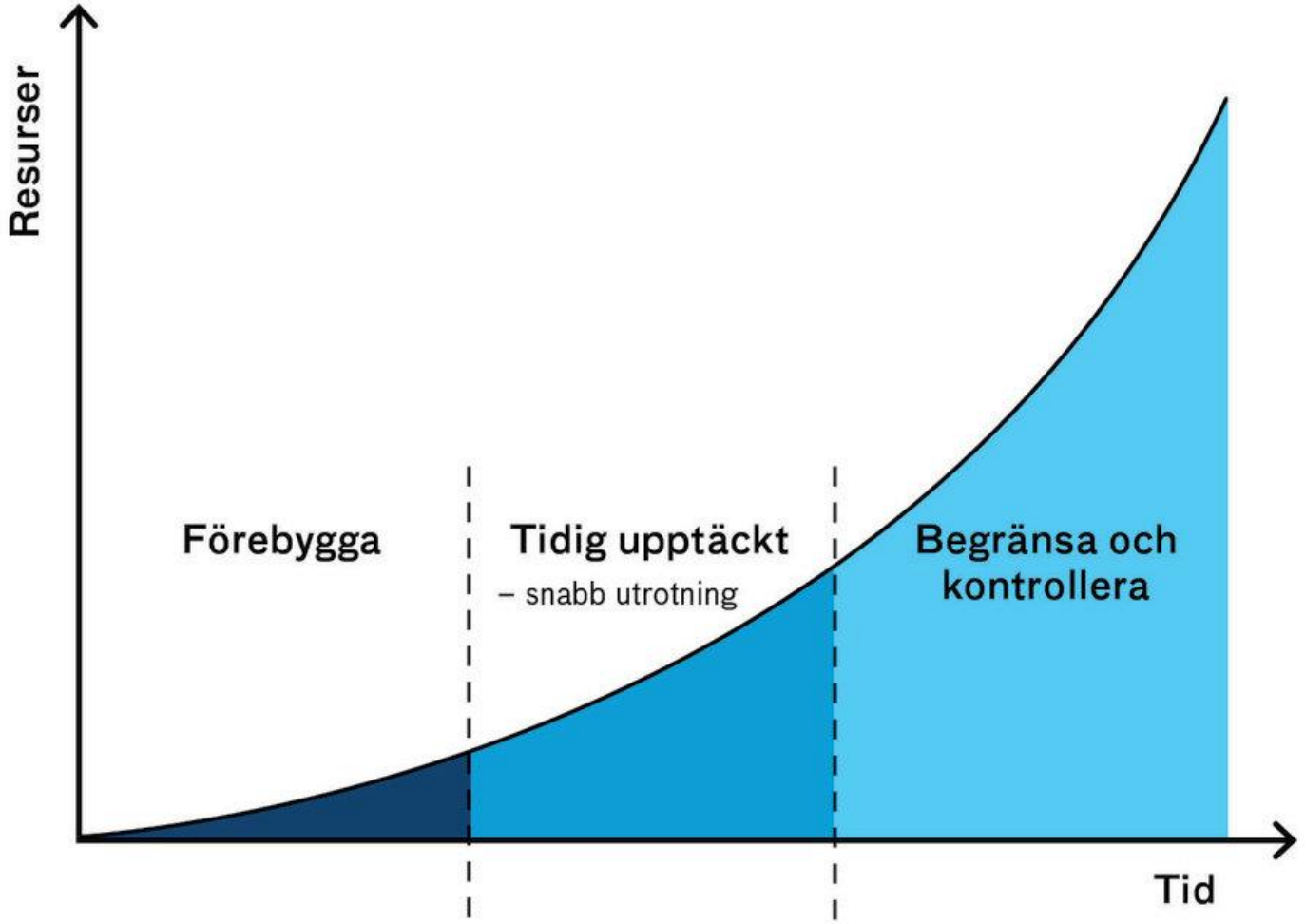

PROTECT OUR WATERS
Help stop the spread of Didymo and other aquatic pests
CHECK
Remove all obvious clumps from items that have been in the water.
CLEAN
Soak and scrub all items for at least one minute with any of the following:
• hot (60°C) water
• 2% solution of household bleach
• 5% solution of salt
• 5% solution of nappy cleaner
• 5% solution of antiseptic hand cleaner
• 5% solution of dishwashing detergent.
A 2% solution is 200ml, a 5% solution is 500ml (two large cups), with water added to make 10 litres.
DRY
If cleaning is not practical, dry items completely and then leave for at least 48 hours.
www.biosecurity.govt.nz
MAF
BIOSECURITY
NEW ZEALAND

SPRIDNINGSVÄGAR…

- Båtar: dragg, tågvirke, propellrar, padel, ankarlinor, durk (!)
- Trailers
- Redskap och utrustning
- Växtdelar, agn/betesfisk, vatten…

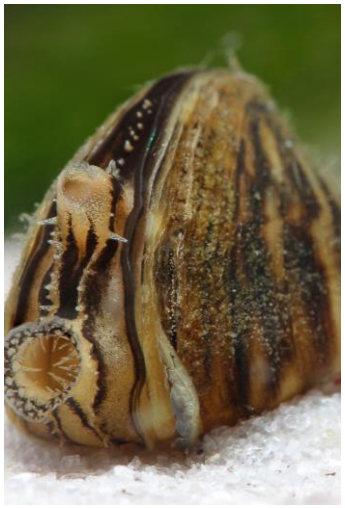

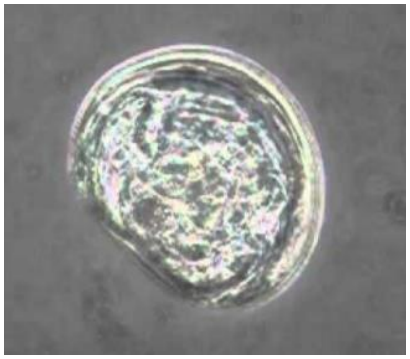

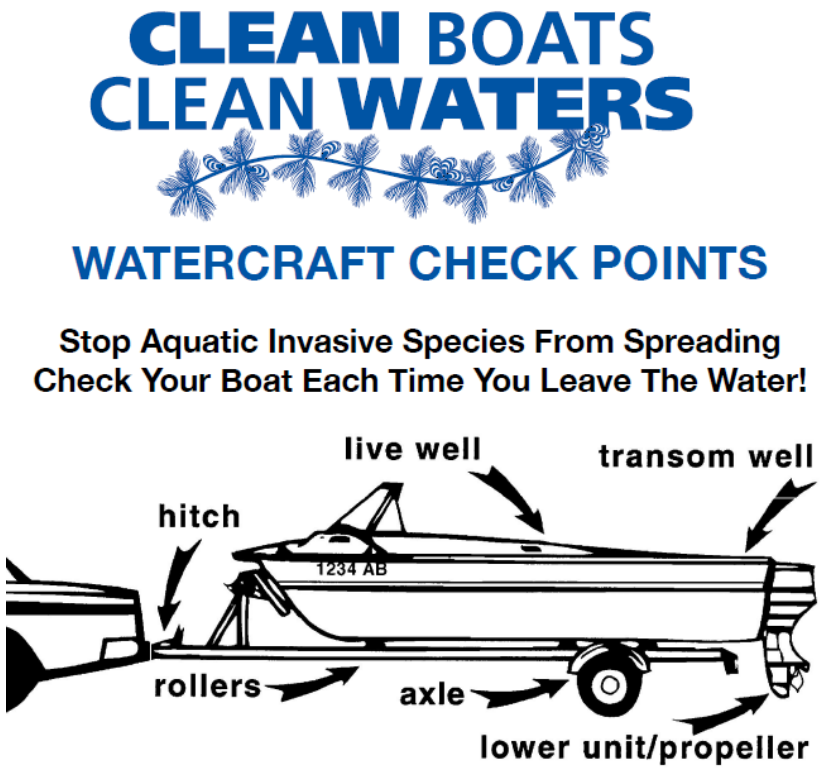

Kolla båten

Rensa båt och redskap
(från alger/växter, slam…)

Dränera

Torka

Slänga rätt

STOP AQUATIC HITCHHIKERS!™
Be A Good Steward. Clean. Drain. Dry.

BÅTBOTTENTVÄTT?

Spolplatta i Norrköping
Båtbottentvätt i Nyköping

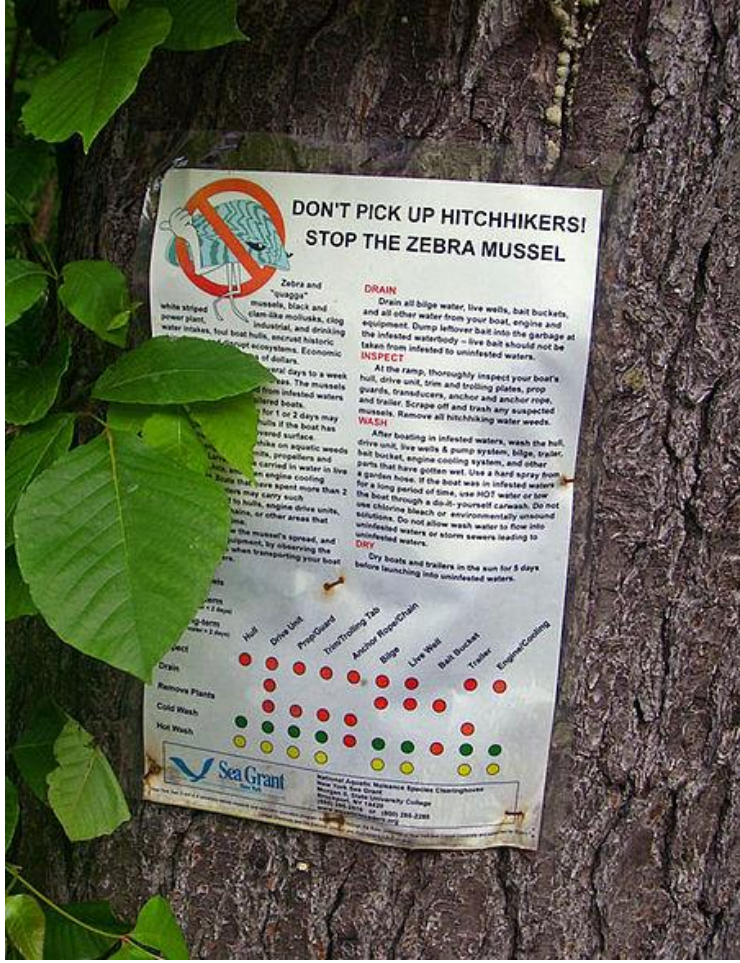

INFORMATION

RAPPORTERA FYND!

ARTPORTALEN
Rapportsystem för växter, djur och svampar

www.artportalen.se

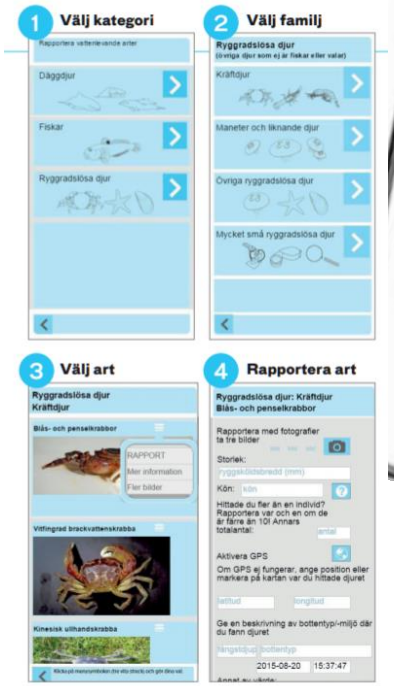

RAPPORTERA FYND!

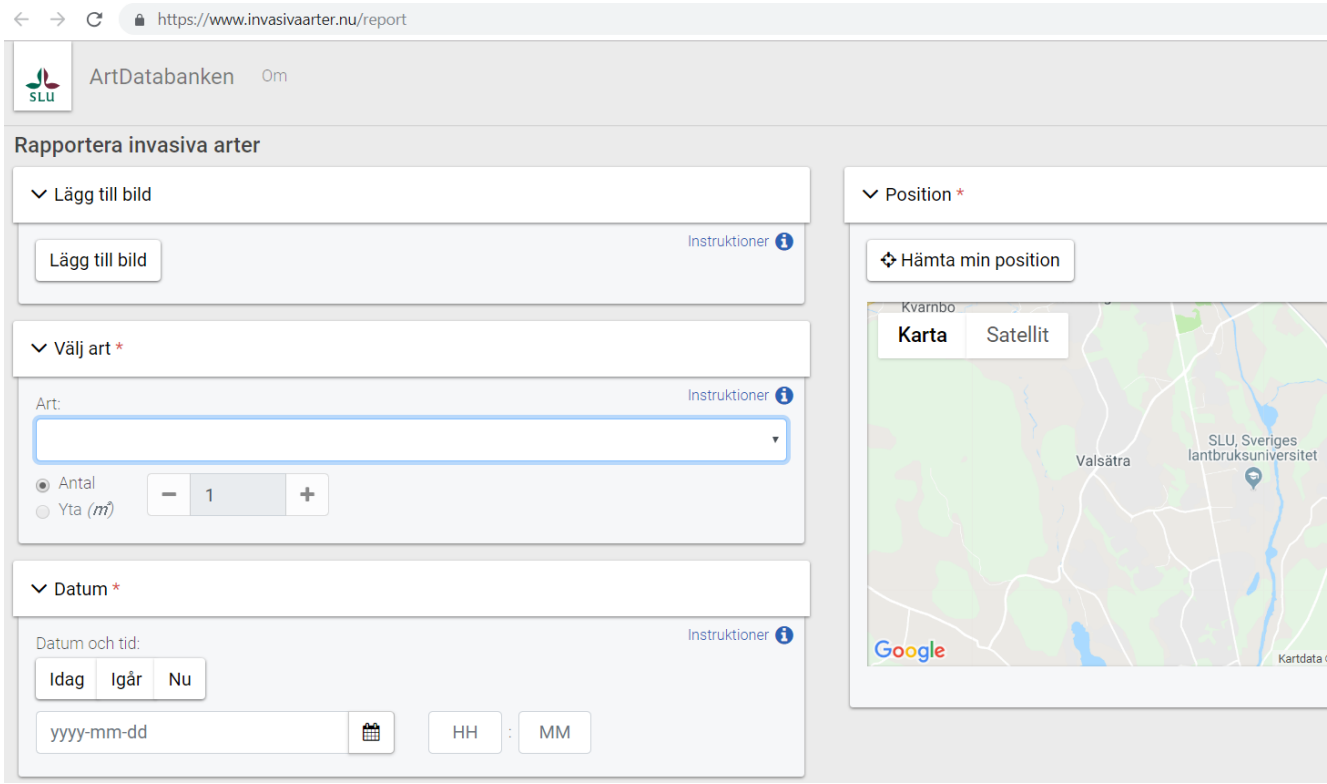

www.invasivaarter.nu

VAD VI GÖR

Miljöövervakning
2019-

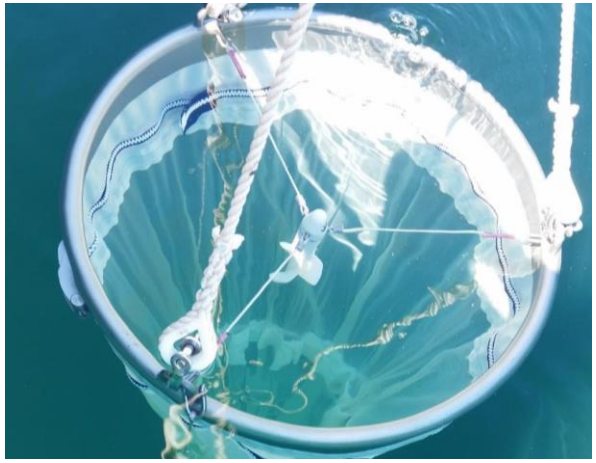

Information
2018-

Kolla båten

Rensa båt och redskap
(från alger/växter, slam…)

Dränera

Torka

Slänga rätt

Och rapportera fynd!

STOP AQUATIC HITCHHIKERS!™
Be A Good Steward. Clean. Drain. Dry.

TACK!

Kolla båten

Rensa båt och redskap
(från alger/växter, slam…)

Dränera

Torka

Slänga rätt

Och rapportera fynd!

STOP AQUATIC HITCHHIKERS!™
Be A Good Steward. Clean. Drain. Dry.

RISKANALYS

Sjöar där vandrarmusslans antas kunna etablera sig om den introduceras

- **sjöar där vandrarmusslans miljökrav uppfylls, d.v.s. pH > 7.0 och kalciumkoncentrationen > 0,6 mekv/l (n=318)**
- **sjöar där vandrarmusslans miljökrav ej är uppfyllda**

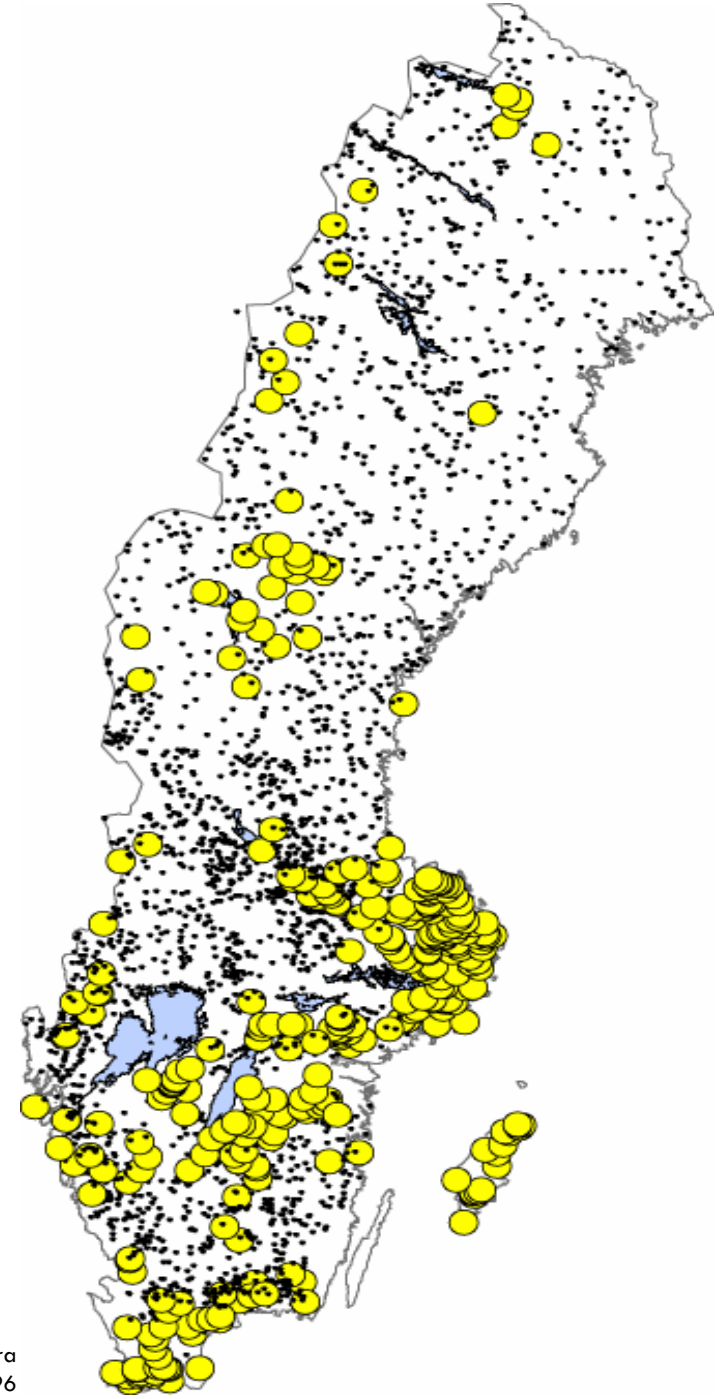

Hallstan et al. 2010. Current and modeled potential distribution of the zebra mussel (*Dreissena polymorpha*) in Sweden. Biol. Invasions 12:285–296

NATURLIGA FIENDER - FINNS DET NÅGRA?

Sothöna

Vigg

Brunand

Lake Constance (Bodensee)

- *Studie 2001/2002*
- *230 000 fåglar (ovanstående arter) – 80% av sjöfåglarna*
- *Vandrarmusslan minskade med 90% (ner till 11 meter)*
- *750 ton vandrarmussla per kvadratkilometer åt sjöfåglarna upp.*
- *1390 gr/fågel/dag*